

Eduard Tomas (6 let)
otestoval Montessori
školku i za svého
mladšího bratra
Ludvíka (2 roky).

Mýty a pravdy o Montessori

V západním světě populární a běžně přijímaný program Montessori školek a škol je v Čechách stále opředěn mnoha předsudky.

Text: Denisa Prošková

A protože to se svými dětmi vždycky nejlépe myslí rodiče, zajímal nás názor tatínka, jehož děti Montessori školu navštěvují.

Na úvod budu trochu hrubá. Montessori školky a školy mají pověst, že jsou s prominutím pro „hloupé děti pracháčů“, které mají nějaké dysfunkce nebo nějak zaostávají. Proč si myslíte, že tento názor vznikl?

Češi jsou pořád ještě nálepkáři. Se vším hned hotoví, aniž by se podívali pod povrch. Těch ochotných nahlédnout pod tu slupku je spíš menšina, protože odsoudit něco, co neznám, je pohodlné. Navíc se o to, co se nás přímo netýká, většinou nezajímáme.

Proč jste se pro Montessori rozhodli doma vy?

Na začátku byl fakt, že když můj první syn začal vyrůstat z batolecího věku, vnímali jsme, že se od ostatních liší. Nechci říct, že byl divný, brzy mluvil, běhal, ale byl drobnější tělesné konstituce, slabý. Jiný. A my se s ženou začali trochu bát o jeho duši. Děti jsou nekompromisní, intuitivně jdou po tom, kdo je jiný. Něco podobného se totiž stalo našim kamarádům, kdy jejich syna, který byl fyzicky také slabší než ostatní, dali do běžné školky. Každé ráno se na rodiče se slzami věšel „Já tam nechci“, jenže musel a úplně ho to zhaslo.

Jste vrcholový manažer a vrcholnými manažery se stávají muži s určitým souborem osobnostních vlastností – velkým tahem na kariéru a výkon a netolerancí vůči těm, kteří zas až tak rychle neběží. Psychologové se shodují, že právě tento typ otců má největší problém přijmout své dítě takové, jaké je, když se liší od jejich představ. Změnil vás syn?

Dost zásadně, i když narození dítěte musí nějak změnit každého. Je pravda, že mi všechno vždycky tak nějak vycházelo, a navíc jsem jako sportovec zvyklý dotahovat věci. Jako kluk jsem hodně sportoval, závodně plaval a lyžoval a měl i sluš-

Manželé Jana (profesí lékařka) a Ondřej (profesí manažer) Tomasovi se díky dětem začali Montessori problematikou zabývat podrobněji.

Myslel jsem si, že dospělý už jsem, ale skutečně jsem dospěl až vedle svých dětí!

né výsledky. Bez lyžování, troufám si tvrdit, nemůžu dodnes žít. Když moje žena otěhotněla, samozřejmě jsem si v hlavě maloval situace, jak dítě, sotva to půjde, postavím na lyže, naučím ho to a budeme jezdit na hory a společně provozovat, co mne baví. Mne! Konfrontace s realitou byla naprosto jiná. Syn je na lyžování nejen nešikovný, ale navíc k němu projevoval absolutní odpor. Šok. To poznání, že co baví a připadá důležité mně, je nepodstatné, nebo dokonce odporné mému dítěti a je třeba to respektovat, protože on tím nezlobí, on je prostě jen uzpůsobený jinak – úžasná zkušenost. Nepřenosná. Myslel jsem si, že jsem dospělý, ale až vedle svých dětí jsem dospěl skutečně.

Čím Montessori „dostala“ konkrétně vás?

Když se na to dívám z pohledu člověka, který má pod sebou rozsáhlý tým lidí,

ohromně mě překvapilo, že je šestileté dítě schopné pracovat v podstatě manažerskými principy, aniž by si to uvědomovalo a dělalo mu to násilí. Vůbec nehraje roli, jestli je vrozeně dominantní nebo plaché. Adekvátně svému věku se odmala učí projektovému řízení. Odhadnutí vlastních sil i velikosti sousta, které si ukusují. Dotahování věcí do konce. Ve škole například dostanou úkol a časový termín, do kterého vše musí splnit. A je už na dítěti, jak si svoje síly rozvrhne, ale termín odevzdání je daný. Když to dělám já, nemůže někdo jiný. Čili když se třeba pustím do stavění s určitou stavebnicí, automaticky ji blokuji svému kamarádovi, který by si s ní třeba zrovna hrál taky. Takže je neslušné a sobecké si hru zabrat a pak ji nevyužít.

To mi přijde skvělé. V čem je podle vás jádro té špatné pověsti?

Čím déle ten systém pozoruji, tím víc si uvědomuji, kde je možná chyba. Ono to báječně běží jen za dvou předpokladů. Jednak když je program důsledně dodržován do všech detailů, funguje jako puzzle – když tři kostičky dáte špatně, tak je špatně celý obrázek! A za druhé je nezbytná spolupráce rodičů. ➔

Zeptali jsme se v The International Montessori School in Prague:

Wendy Charles
ředitelka školy

■ **Jak má rodič, který problematiku až tak do hloubky nestuduje, poznat tu správnou Montessori školku?**

W. CH.: Každá škola či školka může nazvat sama sebe Montessori. Proto jedinou šancí pro rodiče je pohlídat si u vybrané školy dosaženou Montessori akreditaci. Hlavní akreditační instituce jsou zejména AMS (American Montessori Society) a AMI (American Montessori International). U nás se mohou obrátit na Společnost Montessori. O kvalitě školy či školky ale vypovídají především kvalitní pedagogové. V každé dobré škole či školce by měla být možnost návštěvy přímo ve výuce. Tam mohou rodiče sledovat práci dětí, jejich zaujetí, samostatnost, práci učitelů, jejich individuální přístup k dětem, volbu pomůček... Také je dobré se informovat, zda má také pedagog Montessori akreditaci. Všimněte si, jestli jsou ve třídě smíchány věkové skupiny dětí, zda je v rozvrhu zahrnuta tříhodinová pracovní část a zda jsou třídy plně vybaveny Montessori pomůčkami.

Michaela Paulová
učitelka

■ **Jak je to po školce a prvním stupni, kdy dítě přestupuje z Montessori programu do jiného typu školy, s provázaností učebního plánu České republiky?**

M. P.: Vždy je potřeba se ptát na konkrétní příběh, zkušenost a školu, ze které dítě přišlo. Stejně tak jako můžeme pozorovat rozdíly mezi různými základními školami, se také můžeme setkat s různými Montessori školami... Dítě, které přestupuje z Montessori školky na první stupeň jiné školy, je ve většině případů daleko připravenější než dítě, které přestupuje ze státních školek. Je to především proto, že děti se v Montessori školkách mohou pomoci vhodně připraveného prostředí a výukových materiálů učit číst, psát, počítat, seskupovat, rozlišovat, jsou vedeny k samostatnosti, respektu k ostatním... Děti, které přestupují z dobře vedené Montessori školky na osmiletá gymnázia, by rovněž neměly mít s přestupem problémy. Každá Montessori škola dodržuje svůj vytvořený Rámcový vzdělávací program, který ze zákona musí odpovídat učebním plánům v ČR. Děti, stejně tak jako v běžných školách, píšou testy, mají přípravné sešity, mluví před skupinou, avšak s tím rozdílem, že vše je podporováno nekonkurenčním prostředím bez klasického známkování a specifickými Montessori materiály. Děti se tedy nejen učí vědomostem, učí se učit, řešit problémy a různé situace a hlavně do školy chodí rády, bez strachu z neúspěchu.

Montessori VE SVĚTĚ...

Alternativní školní systém je nazvaný podle Marie Montessori (1870–1952), italské lékařky, pedagožky, průkopnice mírového hnutí a organizátorky boje za práva dětí a žen.

● Původně se věnovala mentálně postiženým dětem. V roce 1907 založila v Římě „Dům dětí“, kde vytvořila originální edukační prostředí v duchu výrazného pedocentristu a důvěry ve spontánní sebezobnovění dítěte.

● Montessori pedagogika brzy dosáhla mezinárodního rozšíření. Už v roce 1929 byla založena mezinárodní společnost (Association Montessori Internationale, AMI), která propaguje toto alternativní hnutí. Nejvíce se Montessori školy rozšířily v Německu a Nizozemsku, a to jak v soukromém, tak i ve státním školství.

Alice Giles
koordinátorka marketingu

■ **Mezi rodiči je rozšířen názor, že Montessori je dobrá pro děti, které mají nějaký handicap. A tento program jim umožní, aby dohánely ostatní vrstevníky. Z logiky věci ale vyplývá, že zdravé dítě bez dys-**

funkcí a opožděností tam musejí stagnovat... Je to tak?

A. G.: Tento pokřivený názor na Montessori metodu výuky stále v Česku přetrvává. Mnoho rodičů si myslí, že se děti v Montessori nic nenaučí... Zároveň rodiče často nechtějí investovat do dětí v předškolním věku, protože nevěří, že právě děti do šesti let získávají základy pro celý život. Je ale také pravda, že Montessori vzdělávání vzniklo díky práci Marie Montessori s dětmi trpícími různými dysfunkcemi. Paradoxně se ale tento systém výuky stal vynikajícím nástrojem, jak rozvíjet intelekt a schopnosti nadaných a talentovaných dětí! Cílem Montessori systému výuky je vychovat nezávislé, zodpovědné a adaptabilní děti, které se rády učí nové věci a nemají problém s řešením úkolů. Každé dítě je bráno jako individuum, které je respektováno a zároveň respektuje ostatní a prostředí, které ho obklopuje. Děti jsou přirozeně zvědavé – jejich výkon stoupá se zájmem o vykonávání dané činnosti..